

ELŐFIZETÉSI ÁR.

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára: 15 krajczár.

Előfizetési cseppán a kiadóhivatalnál lehet
B.-Gyarmaton.

Előfizetési pénzek, reklamációk és hírdetések a kiadóhoz intézendők.

NÓGRÁDI LAPOK

és HONTI HÍRADÓ.

Politikai, társadalmi s közgazdasági hetilap.

A lap szellemi részére s a nyílttérre vonatkozó minden közlemények a szerkesztőhöz küldendők.

Hirdetések díja: öt hasábon petiász 5 kr. — Nagyobb és többnapos hirdetések jutányosan csökkenthetők.

Bélyeg minden beiktatásnál 30 kr.

Nyílttér garmond sora 20 kr.

Előfizetési felhívás

„Nógrádi Lapok“

1886-ik évfolyamára.

Előfizetési feltételek:

Egész évre 6 frt.
Fél évre 3 frt.
Egy negyedre 1 „ 50 kr.
Egy hónapra — „ 50 kr.

Az előfizetési pénzek a egyedül kiadóhoz csi mezve, — legszívesebben póstautalványval — a nyomtatandó példányok s pontos szétküldés tekintetéből, mielőbb beküldendők.

Kék László,
kiadó s lapfajtájados.

Horváth Danó,
fel. szerk.

B.-Gyarmat szept. 17-én.

Az ország követői ismét össze gyűltek. Ha az előzők terjesztendő törvényjavaslatok közt pénzünk megváltoztatásának ügye nem fordulna elő, bizony reményeljük, hogy azt a követek magok fogják fölleveníteni. Föl is kell ez ügyet eleveníteni és minden áron eldöntést siettetni, annál is inkább, mivel sokkal nagyobb fontosságú a nemzetgazdálkodásra nézve, mint némelyek első tekintetre vélnék.

Világosan kimondjuk, mit már egyszer hangoztattunk, hogy pénzegységünket alá kell szállítanunk. A mi forintunk pénzegységnek igen nagy.

Azt ugyan nem szabad tekinteten kívül hagynunk, hogy monarchiánk újabb időkben az első volt a pénz megújításában, a meny nyiben már 1857-ben a 60 krajczáros forintot 10 krajczáruakkal váltotta fel. De be kell vallanunk, hogy a szomszéd országok, ha két évtizeddel később is fogtak e munkához, bölcsebben intézték azt el és bennünket túlszárnyaltak.

Tekintsük az európai államok ezüst pénzegységeit súlyra nézve: Angolhonban a shilling 5.655 grammot nyom, Austria-Magyarországban a forint 12.345 gr., Belgiumban a

franc 5 gr., Bulgárországbán a lew 5 gr., Dániában a krone 7.5 gr., Franciaországban a franc 5 gr., Görögországban a drachma 5 gr., Hollandban a forint 10 gr., Németországban a mark 5.555 gr., Norvégiában a krone 7.5 gr., Olaszországban a lira 5 gr., Oroszországban a rubel 20.735 gr., Portugalban a teston 2.5 gr., Romániában a lez 5 gr., Spanyolországban a peseta 5 gr., Svajcban a franc 5 gr., Svédországban a krona 7.5 gr., Szerbiában a dinar 5 gr., Törökországban a piaster 1.203 gr.

A velünk közvetlen érintkezésben levő országok és népek pénzegysége tehát félannyi súlyú mint a mienk. Sajátságos az, hogy a közforgalomban mégis a forint nálunk csak olyan értékű, mint szomszédainknál a franc, mark, vagy lira.

A lapokban tavál is többen fölemlítették azt, mit magunk is elég bőven tapasztaltunk, hogy egy francért annyi eledelt kapunk más országokban, mint nálunk egy forintért.

E jelenséget nem lehet a pénzbecsértéssel magyarázni, legalább nálunk nem. Több a pénz Belgiumban, Franciaországban és más országokban s mégis a közforgalomban nagyobb értéket tulajdonítanak neki. Nálunk kevés a pénz, s mégis könnyedén dobálozunk a forinttal.

Az tehát meggyőződésünk, hogy ha forintjainkat mark vagy franc értékére leszállítjuk, pénzünk értékét a közforgalomban emelni fogjuk.

Ebből kifolyólag az élet olcsóbbá lesz.

Ennek ismét az lesz a következménye, hogy a hivatalnok nem lesz arra kényszerítve, hogy az államtól fizetésének fölemelését sürgetse.

Az iparos is e körülményeknél fogva alább hagy követeléseivel.

Azt sem szabad számításán kívül hagynunk, hogy a nép nagyobb összegű pénzegységet látván kezében, nagyobb reményt merít jólétének megállapításához és szilárdításához

Még azt is meg kell említenünk, hogy az átszámítás nehézségé csökkennék.

De főképen hogy monarchiánk határain eleje vétetnék a sok kellemetlenségnek és annak a nagy veszteségnek, melyet a pénznem különbözősége maga után von.

Az államokkal való kölcsöns pénzforgalom, meg a határok vásár-statisztikájából lehetne csak megítélni, vajjon mark vagy franc értékére szálítsuk-e le forintunkat.

Véleményünk szerint szűkeblőséget árul el Németország azon eljárása, hogy markját a franc-kal egyértékűvé nem tette: ha ezek egyenlők volnának, tetemesen könnyítve volna a pénz használata egész Közép Európában. De most nincs egyéb hátra, mint hogy vagy az egyik, vagy a másik pénznemhez csatlakozunk megtartván saját megnevezéseiket.

Ha a két pénznem valamelyikéhez csatlakoztunk, nem látunk okát, miért nem lehetne olyanféle egységre lépünk a megfelelő államokkal, melyet 1865-ben Franciaország Belgium, Olaszország és Svajcz kötött és 1878-ban megújított. A jelentéktelen mozgalom Belgiumban e szövetség ellen sejtjük, német befolyásnak tudandó be.

Pénznemünk alászállítása és az említett kettőnek valamelyikéhez való csatlakozásnak szükségessége oly szembeszökő, hogy az ellen okokat sem igen lehet hozni: nem is hallottuk, hogy valaki számbavehető nehézségeket hozott volna elő.

Ismételve kimondjuk tehát reményünket, hogy az országgyűlés ez ügyet, nemcsak tárgyalni fogja, hanem el is határozza, hogy a forintot ketté kell osztani.

A bacillusokról.

(Az infectióról.)

Irta: Sötér Kálmán.

Folytatás.

III.

A legnagyobb fontosságt kérdések egyike kétség kívül az, hogy miképen történik az infectió, vagyis

TÁRCZA.

Salzburg.

(Üdülési, Vitalis Móról.)

... Már Bécsben figyelmesen lettünk téve arra a körülményre, hogy Salzburgban folytonosan szakadtanul esik. Szerettem volna a honti és nógrádi szárazsággal elestérlni egy kicsit.

Bécsből kiindulva gyönyörű völgyön vezetett a vasút; jobbról-balról nyaralókkal csiczomázott hegyek, a vetések úde zöldje s a színes kavicsokon csobogó kis patak azt a hatást tették ránk, amit az örökzöld természet minden romlatlan szívre gyakorol. Körülbelül olyan formát éreztünk, hogy: „Jaj de jó lenne most itt kizsállani, legalább csak egy sötára ott az árnyas fák alatt, csak addig, míg a patak mellett egy kék harangvirágot sziklánnak!” ... De a vonat robogott tovább minden megfátottság nélkül, egyhangú, unalmas zakatolással.

Ah a Duna! — Légy üdvözölve szőke folyam, epedő mennyasszonya a könyelőd, szeleburdi Tiszának! S a szőke Duna fölött, mint egy irigy vetéltára, Mőlk várának komor arca emelkedett 30 öl magasságban.

Ez a kősziklán épült, két emeletes palotával és nagyszerű templommal bíró vár reánk fontos történelmi nevezetességgel bír.

899-ben ezt a várat elfoglalták a magyarok, kikorú Lajos király seregét tönkre tették s a németeket adófizetőkké tették.

Hja, azóta megfordult a világ sora!

Később a magyaroktól vissza foglalták a várat s ennek a visszafoglalásnak az emlékére épült a maig is fennálló Péter-Pál temploma.

Mátyás király 1474-től 1481-ig többször ostromolta a várat, de be nem vette.

1625-ben az osztrák protestáns rendek, kikhez több magyar főúr is csatlakozott, újra ostrom alá vették, de ismét sikertelenül.

Es volt a vár utolsó ostroma.

Az erődítmények lassan elporladtak s a harcok után a tudomány vert magának benne főszékét.

De a tudomány azért eltűrte, hogy az utolsó magyar forradalom egy mártíra br. Bémer László Nagyvárad püspök falai között színlődött mint fogoly. Míg végre vissza nyerte szabadságát, s kegyesen megengedték neki, hogy meggyéjétől megfosztva nyomorúság között meghalhasson.

Lambachból már lehet látni az Alpesekeket s kiálva közülük az utóbbi szerencsétlenség által nevezetessé vált Nagy Glocknert.

Linax mellett haladva természetesen megismerlünk a nők kedvencz ételét a linaxi tortát, a városba azonban nem mentünk be. Hanem számtalan temploma, nagy épületei imponáns képet nyújtanak a vonaton utazóknak.

Délután mindig beljebb és beljebb hatoltunk a hegyek közé, — de Salzburgot még mindig nem látuk, pedig már jelezve volt. Csak az utolsó kanyarulatnál tűnt előnkbe a fojedelmi szépségű város magas várával.

Megállottunk.

A pályaháznál rokonok karok ölelték át.

A rég ott lakó rokonok vezetése mellett alkalmunk volt a város szépségeit alaposabban tanulmányozni.

A gyönyörű város a paradicsom madárhoz hasonlít, ezebbnél szebb és tarkább tollaival. Modern isléti új épületek ó német modorú házakkal váltakoznak.

A Salzach folyó, mely sokkal nagyobb az Ipoly-nál és kristály tiszta, ketté mészli a várost.

A baloldali városrész az új kultúrának hódol, csak a kapuczinusok hegye alatt levő házak álmodoznak a régi dicsőségről. A jobb oldal azonban teljesen antik város, felhalmozott ódon épületeivel. Mindkettő felett uralkodik a valaha fojedelmi lakó helyül szolgáló, 800 magas vár, égbe nyúló tornyaival.

Salzburgon meglátézik, hogy valaha német Róma volt. A papágé emelte. Székhelye volt a német primatei fojedelmi székeknek. Ezek vetélkedve építették a humanns csölokra szánt palotákat. Van ésszesen hasonlat templom.

Mennyire van még ettől Budapest.

Volt egy egyeteme. Innét kerültek ki Németország leghíresebb orvosai. Jelenleg van egy lyceuma, egy gymnasiuma, és több városi kisebb iskolája, két féle convictusa.

A lyceumi könyvtár 60000 kötetből és 1600 drb. régi okmányból áll, melyek között sok van a 8 ik és a 9 ik századból való. Van fűvészkertje, természettani muzeuma, örültek háza. Van 3 polgári katonai kórháza, bűlyék intézete (Leprosenhau).

Salzburgban oly nagy a bűlyék száma, hogy egy közmondás is keletkezett erre vonatkozólag: „Narren gibt es überall, aber Fexen nur in Salzburg“.

Van még ezeken kívül egy úgynevezett városi testvérek háza (Stadtbruderhaus).

A Salzach folyót egy 370 hosszú hid iveni át, amin fölül egy ugyanily hosszú gyaloghíd és a Mühenben vívó vasútnak vas hídja lebeg.

Annak az alagútának, amelyet Dietrich Wolfgang (Farkas) uralkodó éreke építtetett, hosszúsága 414, szélessége 22 és magassága 39.

Ritka remekmű a Sauter Jeremiás órák által 1701. évben készült harangzenéj óra, mely óvenként 3 darabot játszik és pedig felváltva havonként egy dallamot naponta 3-szor játszik reggel 7, déli 11, és este 7 órakor julius hóban az ismert szép szegszéd éneket játsza:

Du hast Diamanten und Perlen,

Hast Alles, was Menschen begehrt.

De a tér akusztikája éppen nem kielégítő. Hoszánk csak valami szélbetört, szakadozott melanccholkus csengés hatot. Az őrtorony mellett amelyen ez a zene alkalmasva van — a kocsiszőrej nyeli el, a magas várból hallgatva pedig, a távolság emésztli meg a szivigható accordokat.

Főnevezetessége Salzburgnak a Dom 1614—1663. épült.

Beleő hossza 360, szélessége 150, magassága 230. Falazata tiszta fehér és veres márványból van csinálva; van 5 orgonája; festett üveg ablakain a biblia történetnek egyes epizódjai vannak visszafükrözödvé.

(Folytatás következik.)

